

5. Проектний офіс [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moyaosvita.com.ua/medzhment/proektnij-ofis/>
6. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide) Fourth Edition. PMI, 2008. – Режим доступу: <http://www.pmi.org/publicatn/pmboktoc.htm>
7. Alvin Soltis. 7 Responsibilities of a Project Management Office [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://thepmcoach.blogspot.com/2013/02/7-responsibilities-of-project.html>

УДК

Котлярова В.Г.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

ПОБУДОВА СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

АНОТАЦІЯ

Метою дослідження є дослідження елементів та побудова системи економічного управління підприємством.

Матеріали та методи: експертних оцінок, емпіричні, контрольного опитування.

Результати. Під системою розуміють упорядковану сукупність взаємозв'язаних елементів, які відрізняються функціональними цілями, діють автономно, але спрямовані на досягнення загальної мети. В роботі запропонована система економічного управління підприємством, яка включає наступні елементи: мету, об'єкт та предмет, елементи, функції, властивості. В статті обґрунтовано, що основними елементами системи є контролінг, збалансована система показників та бюджетування. Поєднання саме цих елементів забезпечує дію всієї системи.

Висновки. Запропонована система економічного управління підприємством являє собою упорядковану сукупність взаємозв'язаних підсистем стратегічного та оперативного контролінгу, збалансованої системи показників та бюджетування, яка забезпечує взаємодію її елементів з метою створення умов для координації та узгодження загальної спрямованості усіх видів економічної діяльності, гармонізація економічних стосунків, що формуються в процесі здійснення діяльності.

Ключові слова: економічне управління підприємством, контролінг, збалансована система показників, бюджетування.

V. Kotlyarova

CONSTRUCTION OF THE SYSTEM OF ECONOMIC MANAGEMENT AN ENTERPRISE

A research aim are research of elements and construction of the system of economic management an enterprise.

Materials and methods: expert estimations, empiric, control questioning.

Results. Under the system understand well-organized totality of associate elements, that differ in functional aims, operate autonomically, but sent to the achievement of general aim. In-process an offer system of economic management an enterprise, that includes next elements: aim, object and object, elements, functions, properties. In the article reasonably, that the basic elements of the system are контролінг, balanced system of indexes and budgeting. Combination self of these elements provides the action of all system.

Conclusions. An offer system of economic management an enterprise shows a soba well-organized totality of associate subsystems of strategic and operative контролінгу, balanced system of indexes and budgeting, that provides co-operating of her elements with the aim of conditioning for co-ordination and concordance of general orientation of all kinds to economic activity, harmonization of economic relations that is formed in the process of realization of activity.

Keywords: economic management an enterprise, balanced system of indexes, budgeting.

Котлярова В. Г.
**ПОСТРОЕНИЕ СИСТЕМЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ
ПРЕДПРИЯТИЕМ**

Целью исследования является исследование элементов и построение системы экономического управления предприятием.

Материалы и методы: экспертных оценок, эмпирические, контрольного опроса.

Результаты. Под системой понимают упорядоченную совокупность взаимосвязанных элементов, которые отличаются функциональными целями, действуют автономно, но направлены на достижение общей цели. В работе предложена система экономического управления предприятием, которая включает следующие элементы: цель, объект и предмет, элементы, функции, свойства. В статье обосновано, что основными элементами системы являются контроллинг, сбалансированная система показателей и бюджетирования. Сочетание именно этих элементов обеспечивает действие всей системы.

Выводы. Предложенная система экономического управления предприятием является собой упорядоченную совокупность взаимосвязанных подсистем стратегического и оперативного контроллингу, сбалансированной системы показателей и бюджетирования, которая обеспечивает взаимодействия ее элементов с целью создания условий для координация и согласование общей направленности всех видов экономической деятельности, гармонизация экономических отношений, которые формируются в процессе осуществления деятельности.

Ключевые слова: экономическое управление предприятием, контроллинг, сбалансированная система показателей, бюджетирование.

Досягнення цілей і завдань, що стоять перед сучасними підприємствами усіх форм власності, організаційно-правових форм та галузевої належності, в умовах трансформаційних процесів в економіці, нестабільності політичної та соціально-економічної ситуації в країні вимагає вирішення питань, пов'язаних із удосконаленням традиційних методів управління підприємством та пошуком нових, які б забезпечували стійкий економічний стан і розвиток підприємства.

Основою забезпечення стійкого функціонування підприємств та їх здатності до розвитку є забезпечення належного рівня конкурентоспроможності, прибутковості, платоспроможності, стійкості та, як наслідок, зростання ринкової вартості підприємства. Ці параметри залежать від ефективності управління ними як на рівні підприємства в цілому, так і від взаємозгодженості дії усіх підрозділів та фахівців підприємства. Практичне розв'язання цього завдання має забезпечуватися формуванням системи економічного управління підприємством.

Питанню економічного управління підприємством були присвячені роботи Л. Дядечка, П. Зозулі, О. Лисенка та ін [1]. Але питання побудови системи економічного управління підприємством практично не були розглянуті.

Мета роботи – дослідження елементів та побудова системи економічного управління підприємством.

Зазвичай, під системою розуміють упорядковану сукупність взаємозв'язаних елементів, які відрізняються функціональними цілями, діють автономно, але спрямовані на досягнення загальної мети.

Економічне управління підприємством (ЕУП) – це процес цілеспрямованої дії на економічну діяльність підприємства за допомогою здійснення системного аналізу, планування і контролю ресурсів, результатів економічної діяльності, створення передумов для розвитку підприємства на основі обґрунтування найважливіших параметрів його стійкого функціонування.

Характеристика запропонованої системи економічного управління підприємством наведена у таблиці 1.

Характеристика системи економічного управління підприємством

Ознака системи	Характеристика ознаки
1	2
Мета системи	Забезпечення взаємодії її елементів з метою створення умов для координація та узгодження загальної спрямованості усіх видів економічної діяльності, гармонізація економічних стосунків, що формуються в процесі здійснення діяльності
Об'єкт системи управління	Результати економічної діяльності. Економічні ресурси підприємства. Інтегральні характеристики стану підприємства
Предмет системи управління	Технології, методи та інструменти економічного управління підприємством
Елементи системи	Стратегічний контролінг Оперативний контролінг Збалансована система показників Бюджетування
Функції	Забезпечення виживання підприємства, адаптація підприємства до зовнішнього середовища Трансформація стратегічних цілей в оперативні (поточні) Підготовка інформації для прийняття управлінських рішень щодо реалізації оперативних цілей з врахуванням вимоги підвищення ефективності використання ресурсів та ліквідності підприємства Підвищення реалізації управлінських рішень
Властивості системи	Ієрархічність, неадитивність, адаптивність, емерджентність
Наявність керуючої та керованої підсистем	Керуюча: фінансова дирекція, функціональні менеджери різних рівнів. Керована: персонал підприємства
Стан системи	Складна, відкрита та динамічна

Одна із важливих ознак певної соціально-економічної системи – наявність мети. Система ЕУП призначена для забезпечення взаємодії її елементів з метою створення умов для координація та узгодження загальної спрямованості усіх видів економічної діяльності, гармонізація економічних стосунків, що формуються в процесі здійснення діяльності.

Об'єктом системи ЕУП є:

- результати економічної;
- економічні ресурси необхідні для діяльності;
- інтегральні характеристики стану, в якому знаходиться підприємство в результаті проведення економічної діяльності.

Система ЕУП складається з елементів. До них відносяться підсистеми:

- стратегічного контролю;
- оперативного контролю;
- збалансована система показників;

- бюджетування.

Предметом системи ЕУП – технології, методи та інструменти економічного управління підприємством.

Системі ЕУП характерні такі властивості: ієрархічність, неадитивність, адаптивність, емерджентність. Вони проявляються у наступному:

- ієрархічність: система побудована з врахуванням підлеглості підсистем (рис. 1).

Рис. 1 Схема взаємозв'язку між підсистемами економічного управління

- неадитивність: взаємодія всіх підсистем на відміну від автономної їх дії дає синергійний ефект – взаємозв'язок стратегічної, оперативної та поточної діяльності підприємства, що дає змогу досягнення спільної мети на всіх рівнях управління;

- адаптивність: система ЕУП може змінюватися в залежності від зміни зовнішніх та внутрішніх умов господарювання;

- емерджентність: всі підсистеми мають свої індивідуальні цілі. Але вони повинні бути підпорядковані меті всієї системи ЕУП.

Система економічного управління підприємством є складною, динамічною і відкритою. Складність системи економічного управління підприємством визначається неоднорідністю складових елементів, різнохарактерністю зв'язків між ними, структурною різноманітністю елементів.

Відкритість системи ЕУП полягає у тому, що воно функціонує не ізольовано, а під впливом зовнішнього середовища і, крім того, саме в змозі впливати на це зовнішнє середовище.

Процес економічного управління підприємством – це послідовне виконання функцій підсистем економічного управління підприємством (рис. 2). Зазвичай, в рамках підсистеми стратегічного контролінгу виконуються наступні функції:

- визначення стратегічних орієнтирів;
- дослідження оточуючого середовища підприємства;
- оцінка поточного стану підприємства;
- визначення стратегічного розриву між бажаним та фактичним станом;

- визначення стратегічної цілі підприємства [2].

Для реалізації функцій використовуються інструменти стратегічного аналізу: аналіз стану галузі, аналіз конкурентів, модель 5-ти конкурентних сил, карта стратегічних груп, GAP-аналіз, SWOT-аналіз.

В рамках підсистеми збалансованої системи показників виконуються наступні функції:

- каскадування стратегічної цілі в оперативну за напрямками: клієнти, фінанси, внутрішні процеси, розвиток та навчання;
- розробка стратегічної карти ефективності [3].

Для реалізації функцій використовуються інструменти: дерево цілей, факторний аналіз, управлінська технологія «Ключові показники ефективності» (KPI).

В рамках підсистеми оперативний контролінг виконуються наступні функції:

- розробка методичного забезпечення збору, обробки інформації для прийняття управлінських рішень щодо досягнення встановлених оперативних цілей;
- організація руху інформаційних потоків.

Для реалізації функцій використовуються інструменти: аналіз точки беззбитковості, бенчмаркінг, функціонально-вартісний аналіз, вартісний аналіз, портфельний аналіз, методи фінансового прогнозування (експертні, екстраполяції, тощо).

В рамках підсистеми бюджетування виконуються наступні функції:

- розробка бюджетів на досягнення встановлених цілей;
- мотивація персоналу за виконання бюджетів;
- контроль виконання бюджетів.

Для реалізації функцій використовуються інструменти: матриця відповідальності, інструменти управлінського обліку та ін.

Висновки. Запропонована система економічного управління підприємством являє собою упорядковану сукупність взаємозв'язаних підсистем стратегічного та оперативного контролінгу, збалансованої системи показників та бюджетування, яка забезпечує взаємодію її елементів з метою створення умов для координації та узгодження загальної спрямованості усіх видів економічної діяльності, гармонізація економічних стосунків, що формуються в процесі здійснення діяльності.

Перелік використаних джерел інформації

1. Гончаров, А. Б. Економічне управління підприємством : конспект лекцій / А. Б. Гончаров, Н. М. Олейникова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 366 с
2. Гудзинський О. Д. Контролінг в системі менеджменту (теоретико-методологічний аспект) : монографія / О. Д. Гудзинський, М. М. Аксентюк, О. М. Деменіна. – К. : ПК ДСЗУ, 2009. – 225 с.
3. Каплан, Р. Сбалансованная система показателей. От стратегии к действию / Р. С. Каплан, Д. П. Нортон ; пер. с англ. ; под. ред. М. Павловой. – М. : ЗАО «Олимп–Бизнес», 2003. – 304 с.

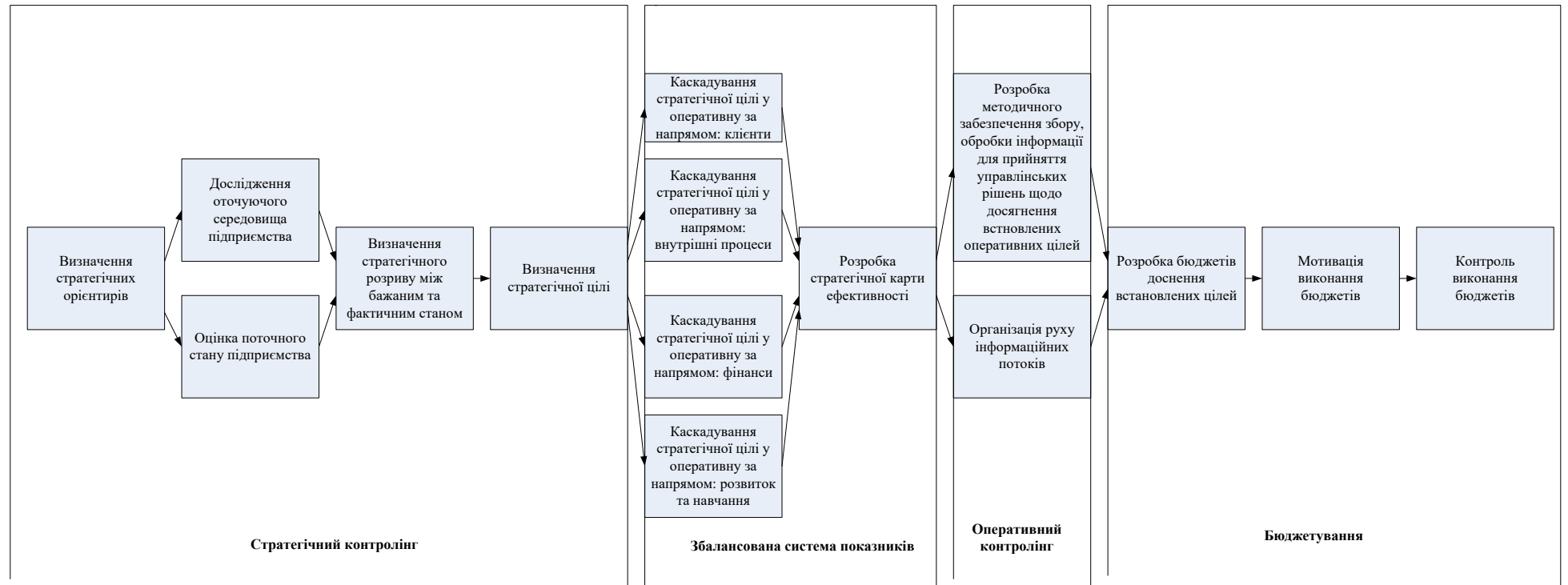

Рис. 2 Схема послідовності виконання функцій підсистем економічного управління підприємством